

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

Factors Affecting the Implementation by the National Standard for Early
Childhood Development 2019 at the Child Development Centers under Local
Administrative Organization in Mueang Chiang Rai, Chiang Rai District

นฤมล อุ้นคำ¹ เปี่ยมพร สุทินฤกษ์² ธิตติอาภา ตังค้วานิซ³ คำนิง ทองเกต⁴

Narumon Unkham, Piamporn Sutinrerk, Thitiarpha Tangkawanich, Kamnueng Thonggate

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 2) ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 โดยเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือรักษาราชการแทนนักวิชาการศึกษา และครู จำนวน 136 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.39) 2) ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .43) และ 3) ปัจจัยด้านคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก ($\beta = 0.318$) และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\beta = 0.342$) ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทั้ง 2 ตัว ร่วมกันทำนายการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 ได้ร้อยละ 43.50

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน; มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Received: 2024-11-24 Revised: 2024-12-08 Accepted: 2024-12-09

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเชียงราย Student Master of Education Program in Educational Administration Graduate School, Chiangrai Collage. E-mail: immiko.imm@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยเชียงราย Thesis Advisor Chiangrai Collage. E-mail: lovelyaiw.4962@gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม วิทยาลัยเชียงราย Co-Thesis Advisor Chiangrai Collage. E-mail: thitiarpha.tangkawanich@crc.ac.th.

⁴ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม วิทยาลัยเชียงราย Co-Thesis Advisor Chiangrai Collage. E-mail: kamnuengt1965@gmail.com

Abstract

This research aimed to study: 1) the level of factors. 2) the level of implementation by the national standard for early childhood development 2019. and 3) the factors affecting the implementation of the national standard for early childhood development 2019. It was a quantitative research approach. A sample consisted of 136 directors of the education division/acting, educators, and teachers. A questionnaire was used as a research tool. Statistical instruments for the data analysis were: mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results of the research found that 1) the level of factor was high ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.39). 2) The implementation by the national standard for early childhood development 2019 was at high level ($\bar{X} = 4.25$, SD. = .43). 3) The factor in the quality of teachers was at a high level ($\beta = 0.318$) and the management child development center was at a high level ($\beta = 0.342$). Significantly affecting the implementation of the national standard for the early childhood development 2019 at the .05 level, these two variables together predicted 43.50 %.

Keywords: factors affecting the implementation;

the national standard for early childhood development;

child development centers

บทนำ (Introduction)

ช่วงปฐมวัยถือเป็นระยะสำคัญในชีวิตมนุษย์ที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญาอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นช่วงที่มีการวางรากฐานเพื่อการพัฒนาของบุคคลในระยะยาว ทำให้เด็กในวัยนี้มีบทบาทสำคัญต่ออนาคตของประเทศ การที่เด็กได้รับการดูแลที่เหมาะสมตั้งแต่ช่วงปฐมวัย จะส่งผลให้พวกเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และกลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศชาติ ให้ก้าวหน้า การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นการลงทุนที่มีความมั่นคงและคุ้มค่า เพราะเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพกายและใจที่ดีจะสามารถเรียนรู้และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในประเทศไทยยังคงมีปัจจัยที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ ทั้งภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่างๆ จึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย และร่วมมือกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมต่อการเติบโตของเด็ก เพื่อให้พวกเขาได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่และมีรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับชีวิตในอนาคต (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562: 1)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในวัยเยาว์ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญในการวางรากฐานเพื่อการพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศในอนาคต การขับเคลื่อนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตราฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติมาใช้ในการบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอน มีเป้าประสงค์เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และการเรียนรู้ให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีพัฒนาการที่

สอดคล้องกับช่วงวัย แนวทางดังกล่าวมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดูแลพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนให้สมบูรณ์ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564: ค)

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานที่วางไว้นั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานท้องถิ่นที่มีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาในชุมชน ผ่านการจัดสรรทรัพยากรทั้งด้านอุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งมีความจำเป็นในการวางแผนและจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษามีทรัพยากรที่เพียงพอทั้งในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ ควรให้การสนับสนุนผู้ประกอบการในการดูแลและส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลาน โดยการสร้างเครือข่ายการศึกษาท้องถิ่นที่เชื่อมโยงผู้ประกอบการและคณะที่ปรึกษา พร้อมทั้งเพิ่มพูนบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่ รวมถึงการจัดสรรบุคลากรสนับสนุนให้เพียงพอและเหมาะสม เพื่อลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลให้สามารถทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาได้อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564: 25-28)

จากรายงานการนิเทศติดตามประเมินผลตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในปีการศึกษา 2564 สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ทั้ง 54 แห่ง พบว่า มีศูนย์ที่ผ่านการประเมินในระดับดีมาก 28 แห่ง ระดับดี 22 แห่ง และระดับที่ต้องปรับปรุง 4 แห่ง ผลการประเมินระดับคุณภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ยังมีตัวชี้วัดบางประการที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดในการบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อันเป็นผลมาจากปัจจัยที่เชื่อมโยงกับการบริหารงานในระดับองค์กร ด้วยเหตุนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษา มีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยมุ่งหวังที่จะนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย และยกระดับมาตรฐานและคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา จากการทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก 2) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านการจัดการโครงสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 5) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และในส่วนของงานดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 มี 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) มาตรฐานด้านที่ 2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และ 3) มาตรฐานด้านที่ 3 ด้านคุณภาพของเด็ก

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือรักษาราชการแทน นักวิชาการศึกษา และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 201 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ กองการศึกษาฯ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา เดือนสิงหาคม-เดือนกันยายน พ.ศ. 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) อาศัยเกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำหนังสือความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัยเชียงราย ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีการขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการกองการศึกษา/รักษาราชการแทน นักวิชาการศึกษา และครู กรอกแบบสอบถามจำนวน 136 ชุด และได้รับกลับคืนครบตามจำนวน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 85.30 อยู่ในกลุ่มอายุ 40-49 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 59.56 และประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 67.60

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.43) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดโครงสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.47) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 (N = 136 คน)

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ด้านคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก	4.32	0.60	มาก
2. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.35	0.54	มาก
3. ด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.37	0.43	มาก
4. ด้านการจัดโครงสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.30	0.47	มาก
5. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.31	0.48	มาก
รวม	4.33	0.39	มาก

2. ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 เมื่อพิจารณาในภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปยังน้อยสุด คือ ด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.48) ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.48) และด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 (N = 136 คน)

การดำเนินงานตามมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.17	0.50	มาก
2. ด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.22	0.48	มาก
3. ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย	4.22	0.48	มาก
รวม	4.25	0.43	มาก

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 ได้แก่ ด้านคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก ($\beta = 0.318$) และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\beta = 0.342$) ทั้ง 2 ด้าน มีอำนาจในการพยากรณ์การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 ร้อยละ 43.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 (N = 136 คน)

ตัวแปร	b	S.E.b	β	t	Sig	Tolerance	VIF
(Constant)	2.591	.224					
X ₁ ด้านคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก	.318	.047	.450	6.702	<.001	.943	1.061
X ₅ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.342	.059	.387	5.766	<.001	.943	1.061

R = 0.660, R² = .435, Adj. R² = .427, S.E._{est} = .32288, F = 51.248

Y = การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พิจารณาในภาพรวมมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.39) โดยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.43) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตระหนักถึงความสำคัญของช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กมีพัฒนาการด้านสมอง การเรียนรู้ และทักษะพื้นฐานอย่างรวดเร็ว มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะอาด สวยงาม ปลอดภัย และการตกแต่งด้วยสีสรรที่ส่งเสริมจินตนาการ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ทำให้พวกเขามีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น พร้อมทั้งจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ ช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะที่หลากหลายให้กับเด็ก นอกจากนี้ผู้บริหารและครูได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยกัน แต่ละศูนย์ฯ มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมถึงการมอบหมายงานให้บุคลากรตามความเชี่ยวชาญและความเหมาะสม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปรมินทร์ ใจห้าว (2560: 107-108) และวี ศรีปริชยากร กับ ขวัญใจ จริยาทัศน์กร (2561: 99) ที่พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 พบว่าในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.43) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.48) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูและผู้ดูแลเด็กมีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยครูไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่การถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ยังเป็นผู้จัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ได้จัดทำแผนการเรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัย โดยจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม มุ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านผ่านการเล่นและประสบการณ์ตรง มีการติดตามพัฒนาการ

รายบุคคลเพื่อปรับกิจกรรมให้เหมาะสม ดูแลด้านโภชนาการและสุขอนามัย รวมถึงการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟัน และสายตาเพื่อป้องกันโรคและการบาดเจ็บ นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาที่หลากหลาย ฝึกการฟัง พูด สนทนา และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ครูวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านการพูดและการอ่าน สร้างประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สนุกสนาน เช่น ศิลปะและดนตรี พร้อมทั้งร่วมมือกับผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในบรรยากาศที่เป็นมิตร สร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะและพฤติกรรมของเด็ก ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรกร โนสี (2565: 73) ที่พบว่าด้านครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของกมลวรรณ เอื้องเพ็ชร (2566: 115) ที่พบว่าด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. การศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 ประกอบด้วย 2 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\beta = 0.342$) ซึ่งมีผลเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีมุ่งพัฒนาคุณภาพเด็ก ช่วยกำหนดทิศทางการดำเนินงานและสร้างเป้าหมายร่วมสำหรับบุคลากร มีงบประมาณที่เพียงพอ นำระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อติดตามความก้าวหน้า และการสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจ หรือเสนอแนะ ช่วยเพิ่มความไว้วางใจและสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็ง รวมถึงมีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ช่วยให้สามารถปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชนิษฐา ภักดีโชติขวลิต (2566: 386) ที่พบว่าการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยส่งผลกระทบต่อบรรยากาศองค์กรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐม ในส่วนของปัจจัยด้านคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก ($\beta = 0.318$) มีผลเนื่องจากครูผู้ดูแลเด็กมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของกมลวรรณ เอื้องเพ็ชร (2566: 120) ที่พบว่าด้านคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็กไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กช่วยสนับสนุนการดำเนินงานที่มีคุณภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กปฐมวัย แต่ยังเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน
2. บทบาทของครูและผู้ดูแลเด็กมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็กที่มีความเชี่ยวชาญและมีความรับผิดชอบสูงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยเน้นการส่งเสริมพัฒนาการที่สมดุลในทุกด้าน
3. การบริหารจัดการที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริหารจัดการที่เป็นระบบ โปร่งใส และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็กมีผลต่อการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่องช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน แต่ต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ เช่น โครงสร้างการบริหารจัดการและบริบทในพื้นที่ร่วมด้วย

องค์ความรู้จากการวิจัยช่วยชี้ให้เห็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เมื่อปรับใช้ข้อมูลเหล่านี้อย่างเหมาะสม จะช่วยยกระดับคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างสมดุลและยั่งยืน พร้อมตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและส่งเสริมการนำปัจจัยทั้ง 2 ด้านไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงการประกันคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

1.2 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเน้นการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนผ่านการสื่อสารและการจัดการเชิงรุก ดังนี้

1.2.1 จัดประชุมร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และชี้ให้เห็นว่าการสนับสนุนจากแต่ละฝ่ายส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเด็ก

1.2.2 จัดตั้งทีมผู้เชี่ยวชาญในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครอง องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

1.2.3 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาระหว่างการประสานงานอย่างทันที่ เพื่อให้ทุกฝ่ายเห็นคุณค่าและเป้าหมายร่วมกัน อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1.3 นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาปัจจัยต่างๆ ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตระหนักและสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางส่งเสริมความร่วมมือในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการระบบข้อมูลในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและข้อจำกัดของระบบที่ใช้งานอยู่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบและสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยไปยังกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพิ่มเติม อาทิ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ เอื่องเพ็ชร. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรมินทร์ ใจห้าว. (2560). แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภัทรกร โนสี. (2565). ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 5(6): 67-82.
- รวี ศิริปริชยากร และขวัญใจ จริยาทัศน์กร (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครนายก ตามการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยสวนดุสิต. 14(1): 91-109.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2564-2570. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สุนิษฐา ภัคดีโชติขวลิต. (2566). การบริหารมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์กร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดนครปฐม. วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย. 21(1): 380-390.
- Krejcie,R.V., & D.W.Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

